

מקומו ותפקידו של הקהל בעבודת יום הכפורים

(1) ויקרא טז, א-לד

(א) וידבר ה' אל־מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת שְׁנֵי בְנֵי אֶהֱרֹן בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיֹּמַתּוּ: (ב) וַיֹּאמֶר ה' אֶל־מֹשֶׁה דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן אַחִיךָ וְאֶל־יָבִיא בְּכַל־עַתָּה אֶל־הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל־פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ וְלֹא יָמוּת כִּי בַעֲנֵן אֲרָאָה עַל־הַכַּפֹּרֶת: (ג) בּוֹזֹאת יָבִיא אֶהֱרֹן אֶל־הַקֹּדֶשׁ בַּפֶּר בְּדָבָר לַחֲטָאֹת וְאֵיל לְעֹלָה: (ד) כִּתְנֵת־בֵּד קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמְכַנְסֵי־בֵד יִהְיוּ עַל־בְּשָׂרוֹ וּבִאֲבַנֹּט בֵּד יַחְגֹּר וּבְמַעֲנַפֹּת בֵּד יַעֲנֵף בְּגָדֵי קֹדֶשׁ הֵם וְרַחֵץ בְּמִים אֶת־בְּשָׂרוֹ וְלִבְשָׁם: (ה) וַיֵּאָתֶּר עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי־שִׁעִירֵי עִזִּים לַחֲטָאֹת וְאֵיל אֶחָד לְעֹלָה: (ו) וְהִקְרִיב אֶהֱרֹן אֶת־פֶּר הַחֲטָאֹת אֲשֶׁר־לוֹ וְכִפֵּר בְּעֶדּוֹ וּבְעֵדֵי בֵיתוֹ: (ז) וְלָקַח אֶת־שְׁנֵי הַשִּׁעִירִים וְהַעֲמִיד אֹתָם לִפְנֵי ה' פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: (ח) וְנָתַן אֶהֱרֹן עַל־שְׁנֵי הַשִּׁעִירִים גִּדְלוֹת גֹּדְרֵל אֶחָד לָהֶן וְגֹדְרֵל אֶחָד לַעֲזָאוֹל: (ט) וְהִקְרִיב אֶהֱרֹן אֶת־הַשִּׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגֹּדְרֵל לָהֶן וְעִשָׂהוּ חֲטָאֹת: (י) וְהַשִּׁעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגֹּדְרֵל לַעֲזָאוֹל יַעֲמִידֵהוּ לִפְנֵי ה' לְכַפֵּר עָלָיו לְשַׁלַּח אֹתוֹ לַעֲזָאוֹל הַמִּדְבָּרָה: (יא) וְהִקְרִיב אֶהֱרֹן אֶת־פֶּר הַחֲטָאֹת אֲשֶׁר־לוֹ וְכִפֵּר בְּעֶדּוֹ וּבְעֵדֵי בֵיתוֹ וְשַׁחַט אֶת־פֶּר הַחֲטָאֹת אֲשֶׁר־לוֹ: (יב) וְלָקַח מִלֵּאֵי הַמִּחְתָּה גַחְלֵי־אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי ה' וּמִלֵּאֵי חֲפָזֵי קִטְוֹת סָמִים דָּקָה וְהֵבִיא מִבֵּית לַפָּרֹכֶת: (יג) וְנָתַן אֶת־הַקִּטְוֹת עַל־הָאֵשׁ לִפְנֵי ה' וְכִסְפוּ עֵנַן הַקִּטְוֹת אֶת־הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר עַל־הָעֲדוּת וְלֹא יָמוּת: (יד) וְלָקַח מִדָּם הַפָּר וְהִזָּה בְּאֶצְבָּעוֹ עַל־פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת קִרְמָה וּלְפָנֵי הַכַּפֹּרֶת יִזֶּה שֶׁבַע־פְּעָמִים מִן־הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ: (טו) וְשַׁחַט אֶת־שִׁעִיר הַחֲטָאֹת אֲשֶׁר לְעִם וְהֵבִיא אֶת־דָּמוֹ אֶל־מִבְּעֵית לַפָּרֹכֶת וְעִשָׂהוּ אֶת־דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְדָם הַפָּר וְהִזָּה אֹתוֹ עַל־הַכַּפֹּרֶת וּלְפָנֵי הַכַּפֹּרֶת: (טז) וְכִפֵּר עַל־הַקֹּדֶשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפְּשָׁעֵיהֶם לְכָל־חֲטָאֹתָם וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאֹהֶל מוֹעֵד הַשָּׁכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טְמֵאתָם: (יז) וְכָל־אָדָם לֹא־יִהְיֶהוּ בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד־יֵצֵאתוֹ וְכִפֵּר בְּעֶדּוֹ וּבְעֵדֵי בֵיתוֹ וּבְעֵדֵי כָּל־קֹדֶל יִשְׂרָאֵל: (יח) וַיֵּצֵא אֶל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי ה' וְכִפֵּר עָלָיו וְלָקַח מִדָּם הַפָּר וּמִדָּם הַשִּׁעִיר וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: (יט) וְהִזָּה עָלָיו מִן־הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ שֶׁבַע־פְּעָמִים וְטָהַר וְקִדְּשׁוּ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (כ) וְכֹלֵהוּ מִכַּפֵּר אֶת־הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְהִקְרִיב אֶת־הַשִּׁעִיר הַחִי: (כא) וְסִמַּךְ אֶהֱרֹן אֶת־שְׁתֵּי יָדָיו עַל־רֹאשׁ הַשִּׁעִיר הַחִי וְהִתְנַדָּה עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־כָּל־פְּשָׁעֵיהֶם לְכָל־חֲטָאֹתָם וְנָתַן אֹתָם עַל־רֹאשׁ הַשִּׁעִיר וְשַׁלַּח בְּיַד־אִישׁ עֵתִי הַמִּדְבָּרָה: (כב) וְנִשָּׂא הַשִּׁעִיר עָלָיו אֶת־כָּל־עֲוֹנוֹתָם אֶל־אֶרֶץ גִּזְרָה וְשַׁלַּח אֶת־הַשִּׁעִיר בַּמִּדְבָּר: (כג) וּבֹא אֶהֱרֹן אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדֵי הַבֵּד אֲשֶׁר לִבְשׁ בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ וְהִנִּיחַ שָׁם: (כד) וְרַחֵץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בְּמִים בְּמִקְוֵה קָדוֹשׁ וְלִבְשׁ אֶת־בְּגָדָיו וַיֵּצֵא וְעִשָׂה אֶת־עֲלֹתוֹ וְאֶת־עֲלֹת הָעֵם וְכִפֵּר בְּעֶדּוֹ וּבְעֵדֵי הָעֵם: (כה) וְאֶת־חֶלֶב הַחֲטָאֹת יִקְטֹד הַמִּזְבֵּחַ: (כו) וְהִמְשַׁלַּח אֶת־הַשִּׁעִיר לַעֲזָאוֹל יִכְבֵּס בְּגָדָיו וְרַחֵץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בְּמִים וְאַחֲרֵי־כֵן יָבִיא אֶל־הַמִּחְתָּה: (כז) וְאֶת־פֶּר הַחֲטָאֹת וְאֶת־שִׁעִיר הַחֲטָאֹת אֲשֶׁר הוֹבִיא אֶת־דָּמָם לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ יוֹצֵיא אֶל־מַחֲוֵץ לַמִּחְתָּה וְשָׂרְפוּ בְּאֵשׁ אֶת־עֲרֹתָם וְאֶת־בְּשָׂרָם וְאֶת־פְּרָשָׁם: (כח) וְהִשְׂרַף אֹתָם יִכְבֵּס בְּגָדָיו וְרַחֵץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בְּמִים וְאַחֲרֵי־כֵן יָבִיא אֶל־הַמִּחְתָּה: (כט) וְהִיָּתָה לָכֶם לַחֲקֹת עוֹלָם בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בַּעֲשׂוֹר לַחֲדָשׁ תַּעֲנִי אֶת־נַפְשׁוֹתֵיכֶם וְכָל־מְלֵאכֶה לֹא תַעֲשׂוּ הַאֲזִיחַ וְהַגֵּר הַגֵּר בְּתוֹכְכֶם: (ל) כִּי־בִיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עַלְיֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חֲטָאֹתֵיכֶם לִפְנֵי ה' תִּטְהָרוּ: (לא) שִׁבְתֵּן שְׁבַתְּוֹן הִיא לָכֶם וְעִנִּיתֶם אֶת־נַפְשׁוֹתֵיכֶם חֲקֹת עוֹלָם: (לב) וְכִפֵּר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר־יִמְשַׁח אֹתוֹ וְאֲשֶׁר יִמְלֵא אֶת־יָדָיו לְכַהֵן תַּחַת אֲבִיו וְלִבְשׁ אֶת־בְּגָדֵי הַבֵּד בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ: (לג) וְכִפֵּר אֶת־מִקְדָּשׁ הַקֹּדֶשׁ וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־הַמִּזְבֵּחַ יִכְפֹּר וְעַל הַכֹּהֲנִים וְעַל־כָּל־עַם הַקֹּדֶל יִכְפֹּר: (לד) וְהִיָּתָה־זֹאת לָכֶם לַחֲקֹת עוֹלָם לְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִכָּל־חֲטָאֹתָם אַחַת בַּשָּׁנָה וַיַּעַשׂ כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת־מֹשֶׁה:

(2) ויקרא כה:טז

והעברת שופר תרועה בתוך השבעי בעשור לחודש ביום הפורים תעבירו שופר בכל ארצכם: (י) וקדשתם את שנת החמישים שנה וקראתם דרור בארץ לכל ישוביה ויבל הוא תהיה לכם ושבתם איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו תשובו:

(3) שמות יט, יג

לא תגע בו יד כִּי־סְקוֹל יִסְקַל אוֹיֶרֶה יִירֶה אִם־בְּהֵמָה אִם־אִישׁ לֹא יַחִיה בְּמִשְׁךְ הַיָּבֵל הֵמָּה יַעֲלוּ בָהֶר:

(4) שמות יט, יח-כ

(יח) והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד כל־ההר מאד: (יט) ויהי קול השופר הולך ויחזק מאד משה ידבר והאלהים יענו בקול: (כ) וירד ה' על־הר סיני אל־ראש ההר ...

(5) שמות כד, א-ב, יב-יח

(א) ואל־משה אמר עלה אלהי אתה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל והשתחויתם מרחק: (ב) ונגש משה לבדו אלהי והם לא יגשו והעם לא יעלו עמו: ... (יב) ויאמר ה' אל־משה עלה אלי ההרה והייה שם ואתנה לך את־לוחות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם: (יג) ויקם משה ויהושע משרתו ויעל משה אל־הר האלהים: (יד) ואל־הזקנים אמר שבולנו בזה עד אשר־נשוב אליכם והנה אהרן וחור עמכם מי־בעל דברים יגש אלהם: (טו) ויעל משה אל־ההר ויכס הענן את־ההר: (טז) וישפן כבוד־ה' על־הר סיני ויכסו הענן ששת ימים ויקרא אל־משה ביום השביעי מתוך הענן: (יז) ומראה כבוד ה' באש אכלת בראש ההר לעיני בני ישראל: (יח) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל־ההר והי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה:

(6) שמות לב, א-ו

(א) ודיא העם כִּי־בִשַׁשׁ מִשֶׁה לָרַדַּת מִן־הַהָר וקָהַל הָעָם עַל־אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּמוּ עֲשֵׂה־לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לִפְנֵינוּ כִּי־זֶה מִשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאַרְץ־מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מַה־הָיָה לוֹ: (ב) ויאמר אלהם אהרן פרקו נזמי הזהב אשר באוני נשיכם בניכם ובנותיכם והביאו אלי: (ג) ויתפרקו כל־העם את־נזמי הזהב אשר באוניהם וביאו אל־אהרן: (ד) ויקח מידם ויצר אֶת־בַּחֲרֹט ויעשהו עגל מסכה ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים: (ה) ודיא אהרן ויבן מזבח לפניו ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מחר: (ו) וישכימו ממחרת ויעלו עלת ויגשו שלמים וישב העם לאכל ושתו ויקמו לצחק:

(7) שמות לב, לא-לד

(לא) וישב משה אלהי ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם אלהי זהב: (לב) ועתה אס־תשא חטאתם ואס־אין מחני נא מספרך אשר כתבת: (לג) ויאמר ה' אל־משה מי אשר חטא־לי אמחננו מספרי: (לד) ועתה לך נחה את־העם אל אשר־דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם:

(8) שמות לד, א-ז

(א) ויאמר ה' אל־משה פסל־לך שני־לוחות אבנים פראשנים וכתבתי על־הלוחות את־הדברים אשר היו על־הלוחות הראשנים אשר שברת: (ב) והיה נכון לבקר ועלית בבקר אל־הר סיני ונצבת לי שם על־ראש ההר: (ג) ואיש לא יעלה עמך וגם־איש אל־יירא בכל־ההר גם־הצאן והבקר אל־יירעו אל־מול ההר ההוא: (ד) ויפסל שני־לוחות אבנים פראשנים וישם משה בבקר ויעל אל־הר סיני כאשר צוה ה' אותו ויקח בידו שני לוחות אבנים: (ה) וירד ה' בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם ה': (ו) ויעבר ה' על־פניו ויקרא ה' ה' אל רחום ותגון ארך אפים ורב־חסד ואמת: (ז) ניצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקדה לא ינקדה פקדו עון אבות על־בנים ועל־בני בנים על־שלשים ועל־דבעים:

(9) שמות לד, כח

ויהי־שם עֶסְדֵהוּ אַרְבָּעִים יוֹם וַאֲרָבָעִים לַיְלָה לָחֵם לֹא אָכַל וּמַיִם לֹא שָׁתָה ...

סדר העבודה ביוה"כ

- I. Preparations
- a. פר (bull) and 1 איל (ram) of his own money
    - i. פר לחטאת
    - ii. איל לעולה
  - b. תרומת הלשכה פר 2 שעיירים (goats) and 1 איל from ישראל
    - i. 2 שעיירים – for lottery (חטאת) (Midrashic connection to רבקה's 2 שעיירים)
    - ii. איל לעולה
  - c. 7 days before כה"ג, יוה"כ (who must be married – בעד ביתו) is separated from his house and brought into the מקדש for preparation and training – and the oath that he will maintain everything he is taught (צדוקים)
  - d. טומאה – don't feed him much, to avoid sleep – stays up all night (to avoid טומאה)
- II. Stages of עבודה
- a. Each stage begins with טבילה במקוה, קידוש ידים ורגלים, changing into different garments
    - i. All עבודות that are common to other days – בגדי זהב (8 garments of כה"ג – pants, shirt, sash, turban; apron, breastplate, coat, ציץ)
    - ii. All עבודות unique to the day- בגדי לבן
      1. all flax
      2. 2 sets for each יוה"כ – never used again
      3. includes pants, shirt, sash, turban – NO GOLD
- III. Stage 1 – daily עבודה (in בגדי זהב)
- a. תרומת הדשן
  - b. **CHANGE** from civvies into בגדי זהב
  - c. מנורה, קטורת, תמיד של שחר, and then אברי התמיד and its מנחה and נסך
  - d. Bull and 7 sheep of מוסף
- IV. Stage 2 – major עבודות היום
- a. **CHANGE** into הבד
  - b. פרו 1
    - i. Approach his bull between altar and entrance to מקדש
    - ii. שמע ה' – שמע ה' for his own sins (and his family's) – שמע ה' heard 3 times (כריעה והשתחויה – response of people each time – total, 4 times)
  - c. שני שעיירים
    - i. Lottery – reaches hands in to box, 2 cards inside, 1 with 'לה' the other with 'לז' the other with 'לז'. Whichever hand takes 'לה', he calls out 'לה' and the animal on that side is the חטאת פנימית, ribbon tied onto his neck; the other is לעזאזל, ribbon tied onto his head. No שחיטה yet. (שמע ה' heard once – total, 4 times)
  - d. פרו 2
    - i. שמע ה' and שמע ה' for sins of בני אהרן (שמע ה' heard 3 times – total 7)
      1. שחיטה and קבלת הדם (he does both!), another כהן finishes the שחיטה and another כהן stirs the דם to keep it from coagulating
  - e. קטורת
    - i. fills firepan with coals from the חיצון, place it on 4th tile out from entrance to מקדש
    - ii. they bring out a large spoon worth of קטורת, extra finely ground
    - iii. he takes out a heaping 2-hands' full and puts into the spoon; takes the firepan with the coals in one hand and the כף with the קטורת in the other
    - iv. He walks through היכל until he reaches the פרוכת, enters and places firepan with coals in front of ארון (or in its place) and rolls קטורת back into his 2

- arms-full (מקדש requiring greatest dexterity in עבודה), then places it onto firepan until entire קדה"ק becomes filled with smoke
- v. Walks out backwards (similar to end of תפילה) and says short תפילה in היכל
- f. פרו³
- i. takes דם הפר from כהן who is stirring it, returns to קדה"ק (same route) and sprinkles with his hand 1 "flick" of the blood "above" (in an upper direction) and 7 down (in a downward direction), counting 1, 1+1, 1+2 etc. to ensure a proper counting. – so far, 8 הזאות
- g. שעיר²
- i. goes out to היכל, leaving דם הפר on a base and then exits to עזרה
- ii. goes over to שער לה' and performs שחיטה and קבלת הדם (!וידוי) and brings it in to קדה"ק and performs same עבודה as done with דם הפר – so far, 16 הזאות
- h. פרו⁴
- i. goes back out to היכל and picks up דם הפר, standing between the מזבח הפנימי and the פרוכת and sprinkles 1 up, 7 down towards the פרוכת, counting in same fashion as in קדה"ק. Puts דם back on base. הזאות - 24
- i. שעיר³
- i. takes דם השעיר and performs same הזאות towards פרוכת. הזאות - 32
- j. פרו+שעיר
- i. mixes דם together and places 1 מתן on each corner of the inner מזבח and then 7 sprinkles atop that מזבח - total הזאות: 43
- k. disposal
- i. takes דם הפר/שעיר mix out to the עזרה and pours it into the south-side יסוד
- l. שער המשתלח
- i. Approaches living goat, performs סמיכה and וידוי for all of עם ישראל and sends it out to the desert with the designated escort. (שמ heard 3 times – total, 10 times)
- m. פרו ושעיר Finishing the פר
- i. He rips out the אימורים (parts that go on the מזבח) and puts them into a כלי, the rest is sent out of the city for burning (as is the rule with all פנימיות)
- n. קריאת התורה
- i. He goes out to עזרת נשים, and, amid much ceremony, reads אחרי מות אמור, and recites section from פנחס by heart, followed by 8 ברכות.
- V. Stage 3 – rest of מוסף
- a. CHANGE into בגדי זהב
- b. Offers up both rams (his and theirs) and goat of מוסף
- c. Offers up פר ושעיר of אימורים
- d. Offers up של בין הערבים תמיד
- VI. Stage 4 – removal of קטורת from בית קדשי הקדשים
- a. CHANGE into בגדי הבד
- b. Enter קדה"ק and remove firepan with קטורת
- VII. Stage 5 – final עבודות of the day
- a. CHANGE into בגדי זהב
- b. Perform קטורת and מנורה
- VIII. Concluded
- a. CHANGE into civvies – go home and celebrate (mobbed on the way home)

יהי רצון מלפניך האו"א שייבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך